

ЗНАЧЕННЯ І РОЛЬ ДІЯЛЬНОСТІ ВІННИЦЬКОГО ДЕРЖАВНОГО АКАДЕМІЧНОГО МУЗИЧНО- ДРАМАТИЧНОГО ТЕАТРУ ІМЕНІ МИКОЛИ САДОВСЬКОГО У КУЛЬТУРНО-МИСТЕЦЬКОМУ ЖИТТІ МІСТА КІНЦЯ ХХ - ПОЧАТКУ ХХІ ст.

Вінницький національний технічний університет

Анотація

У статті розкрито особливості діяльності Вінницького державного академічного музично-драматичного театру імені Миколи Садовського і визначено його місце та роль в культурно-мистецькому житті Вінниці кінця ХХ - початку ХХІ ст.

Ключові слова: Вінницький державний академічний музично-драматичний театр імені Миколи Садовського, культурно-мистецьке життя Вінниці, театральне мистецтво, драматургія, репертуар.

Abstract

The article reveals the features of the activity of Vinnytsia State Academic Music and Drama Theater named after Mykola Sadovsky and its place and role are determined in Vinnytsia art and cultural environment on the border of 20th and 21st centuries.

Keywords: Vinnytsia State Academic Music and Drama Theater named after Mykola Sadovsky, Vinnytsia art and cultural environment, theatrical art, dramaturgy, repertoire.

Вступ

Останніми роками в українській науковій думці простежується тенденція збільшення регіональних досліджень культурологічного та мистецтвознавчого спрямування. Осмислення регіональних культурно-мистецьких надбань зумовлює усвідомлення власної культурної приналежності та відтворення цілісної картини національної культури як складової світової духовної спадщини. Цим і зумовлена актуальність представленої праці, присвяченої дослідженню діяльності Вінницького державного академічного музично-драматичного театру імені Миколи Садовського та його ролі у культурно-мистецькому житті Вінниці - міста центрального регіону України в контексті національного культурного простору.

Мета статті - розкриття особливостей діяльності Вінницького державного академічного музично-драматичного театру імені Миколи Садовського і визначення його місця та ролі в культурно-мистецькому житті Вінниці кінця ХХ - початку ХХІ ст.

Результати дослідження

Наприкінці ХХ - початку ХХІ ст. театральне мистецтво в Україні розвивалося у надзвичайно складних умовах. Суспільно-політичні і економічні процеси, пов'язані з розпадом попередньої політичної системи призвели до скорочення бюджетного фінансування театрів, послаблення матеріально-технічної бази закладів, існували проблеми оновлення репертуару і звуження гастрольної діяльності театральних колективів. Важливою проблемою була недооцінка державою ролі й значення театру в житті суспільства. Держава не стимулювала діяльність театрів і не створювала умов для спонсорської підтримки театральних закладів і фінансування їхньої мережі. Ці негативні тенденції торкнулися і діяльності Вінницького державного академічного музично-драматичного театру імені Миколи Садовського, творчий колектив якого попри економічну скруту продемонстрував високий мистецький рівень.

Вінницький державний академічний музично-драматичний театр імені Миколи Садовського – один із найпопулярніших закладів культури у Вінниці та області. Діяльність театру полягає у ознайомленні містян із найкращими здобутками національного і світового театрального мистецтва, задовольняє їхні естетичні потреби і розвиває художні смаки.

Із 1986 по 2016 рр. Вінницький державний академічний музично-драматичний театр імені Миколи Садовського очолював В. Селезньов, який здійснював постановки творів різних стилів і жанрів, створював і ставив власні п'єси, залучав до співпраці режисерів, художників, балетмейстерів з інших театрів [3]. Із 2016 р. головним режисером театру обрано Т. Славінську, творчість якої характеризується новаторством, тягінням до експерименту. У концепції театрального дійства головну роль Т. Славінська відводить актору. У доробку режисера налічується близько 20 творів української та світової драматургії.

Творчий колектив театру відкритий і зрозумілий для широкої глядацької аудиторії і водночас активно використовує у своїй роботі новаторські підходи. Це зумовлює наприкінці ХХ - початку ХХІ ст. зміни репертуарної політики театру. Вінницький державний академічний музично-драматичний театр імені Миколи Садовського у своїй діяльності орієнтується на нове осмислення української і зарубіжної класики. Драматургія М. Булгакова, В. Винниченка, М. Гоголя, Ф. Достоєвського, І. Карпенка-Карого, Г. Квітки-Основ'яненка, М. Куліша, М. Старицького, Л. Українки, І. Франка, Т. Шевченка, У. Шекспіра, А. Чехова по-новому інтерпретується у виставах режисерів О. Бандури, Т. Мазура, В. Селезньова, Т. Славінської. Спектаклі мають великий успіх у публіки завдяки сучасному прочитанню творів, введенню до них нової стилістики.

Новаторським є звернення колективу театру до жанру рок-опери, якому притаманне поєднання ознак сучасної популярної музики зі здобутками європейської професійної композиторської практики. Яскравим зразком цього жанру є перша українська рок-опера «Біла ворона» (музика Г. Татарченка, лібрето Ю. Рибчинського), прем'єрою якої розпочався новий театральний сезон 2018 р. У рок-опері відтворено історію та подвиги французької героїні XV ст. Жанни д'Арк, яка боролася за свободу власного народу, а потім була ним же страчена. Звернення колективу театру до історичного образу Жанни д'Арк зумовлене сучасними трагічними сторінками української історії – подіями Майдану, Революції гідності, військовими діями на Сході України і підкреслює його орієнтацію на політичні і соціально-економічні процеси, що відбуваються в країні.

Постановка рок-опери «Біла ворона» у Вінницькому державному академічному музично-драматичному театрі імені Миколи Садовського характеризується масштабністю, трактуванням середньовічного сюжету в постмодерністській манері, гармонійним поєднанням у виставі усіх складових – музики та балету, художнього задуму і його втілення, декорацій та світла.

У роботі Вінницького державного академічного музично-драматичного театру імені Миколи Садовського відображені характерні ознаки сучасного театрального мистецтва – перевага режисерського бачення твору, оновлення репертуару і прагнення до експерименту. У нових соціальних умовах театр намагається шукати нові ідеї, форми, засоби виразності, що мають відповідати викликам сучасності. Це відображається у зверненні Вінницького державного академічного музично-драматичного театру імені Миколи Садовського до сучасної української драматургії. Так, у виставах О. Володарського «Селфі зі склерозом», Т. Іващенко «Замовляю любов», «Ідзанамі... Богиня, яка вабить» О. Миколайчука-Низовця «Квітка. Пісня наяву й у снах», «Ассо та Піаф», Я. Стельмаха «Кохання в стилі бароко» та інших по-новому розкриваються філософські, морально-етичні теми, висвітлюються сторінки життя відомих митців. Тут відбувається синтез новітньої української драматургії із європейськими надбаннями, здійснюються пошуки в освоєнні нових пластів життя. Наявність творів сучасних українських драматургів у репертуарі театру підкреслює його актуальність, відповідність діяльності закладу сучасним мистецьким процесам і стильовим тенденціям. Окрім того, звернення до національної драматургії визначає оригінальність театру, його самобутність, здатність відповідати вимогам часу.

На початку 2000-х рр. активізувалася гастрольна діяльність театру, його вистави мали великий успіх у глядачів Львова, Тернополя, Харкова та інших міст України. Щорічно найкращі вистави Вінницького державного академічного музично-драматичного театру імені Миколи Садовського відбуваються на сцені Національного академічного драматичного театру імені Івана Франка у Києві. Важливим надбанням трупи театру є участь у міжнародних і всеукраїнських фестивалях, де колектив здобув низку нагород. Так, на Всеукраїнському фестивалі «Тернопільські театральні вечори-2003 і 2004» вистава «Дім, у якому переночував бог» Г. Фігейреду здобула визнання глядачів. Режисера-постановника вистави В. Шалигу нагороджено Дипломом за найкращу

режисуру. Комедію-жарт «Кохання в стилі бароко» Я. Стельмаха (реж. – Т. Славінська) відзначено призом глядацьких симпатій [2, 149]. На I міжнародному театральному фестивалі «Подія» (2008) режисера-постановника вистави «Дім Бернарди Альби» Ф. Г. Лорки Т. Славінську нагороджено дипломом у номінації «Режисерський пошук стилю». Т. Славінська також отримала премію Кабінету Міністрів України ім. Лесі Українки за 2009 р. за постановку вистави «Лісова пісня» Л. Українки» [3].

Яскравим свідченням підвищення мистецького рівня творчого колективу театру стали вистави «Дядя Ваня» А. Чехова, «Гамлет» У. Шекспіра, «Маруся Чурай» Л. Костенко, трилогія «Мазепа» Б. Лепкого та ін. Ці вистави мають не лише великий успіх у глядачів, а й є запереченням традиційних штампів, що «провінційному театру не до снаги Чехов та інші класики». Ці твори характеризуються сучасним прочитанням і введенням до них елементів нової стилістики.

Висновки

Отже, діяльність Вінницького державного академічного музично-драматичного театру імені Миколи Садовського є важливою складовою культурно-мистецького життя Вінниці. Робота театру спрямована на ознайомлення містян із найкращими здобутками національного і світового театального мистецтва, задоволення їхніх естетичних потреб і розвитку художніх смаків. Завдяки демократичності й соціальній спрямованості Вінницький державний академічний музично-драматичний театр імені Миколи Садовського має широку глядацьку аудиторію.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Безуглий А., Слотюк П. Деякі особливості становлення Вінницького муздрамтеатру та його вплив на формування культурного середовища міста в першій чверті ХХ сторіччя // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету. Серія: Історія. Зб. наук. праць [за заг. ред. проф. П. С. Григорчука]. – Вип. III. – Вінниця, 2001. – С. 63–67.

2. Москвічова Ю. О. Театральні тенденції сучасної Вінниччини // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: Мистецтвознавство. – 2013. - № 2. – С. 146-153.

3. Фицайло С. Театр віри // Вінницький край. - 2008. - №2. - С. 121.

Сідлецька Тетяна Іванівна - кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри суспільно-політичних наук, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: sidletska79@gmail.com

Sidletska Tetiana I. - Candidate of Art Criticism (Ph.D.), assistant professor of Social and Political Sciences Department Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: sidletska79@gmail.com